

GEORGE
SAUNDERS
LINCOLN
ÎN TRE VIETI

Traducere din engleză de
RADU PARASCHIVESCU

HUMANITAS
fiction

Pentru Caitlin și Alena

UNU

I.

În ziua nunții eu aveam patruzeci și șase de ani, iar ea optsprezece. Bun, știi la ce te gândești: un bărbat mai vârstnic (nu tocmai suplu, pe cale să chelească, șchiop, cu dinți de lemn) își exercită prerogativele conjugale, înjosind-o prin asta pe biata și tânăra –

Dar e fals.

Vezi dumneata, tocmai asta am refuzat să fac.

În noaptea nunții am șontăcăit în sus pe scări, roșu la față de băutură și de dans, am găsit-o înveșmântată într-o rochie străvezie pe care și-o pusese de gura unei mătuși, cu gulerul de mătase fâlfâindu-i ușor din cauza tremurului ei – și n-am putut s-o fac.

Vorbindu-i cu blândețe, mi-am deschis inima: ea era frumoasă; eu eram bătrân, urât și terminat; căsnicia asta era ciudată și nu-și avea rădăcinile în dragoste, ci în interes și grabă; taică-său era sărac, maică-sa, bolnavă. De aceea ajunsese aici. Știam bine toate astea. Și nici prin gând nu-mi trecea s-o ating, i-am spus când i-am văzut frica și – cuvântul pe care l-am folosit a fost „silă“.

M-a asigurat că nu simțea „silă“ chiar pe când vedeam cum i se schimonosește chipul (fin și îmbujorat) din cauza minciunii.

I-am propus să fim... prieteni. Să apărem în ochii lumii, în toate cele, ca și cum ne-am fi bucurat de taina nopții. În rest, nu-i rămânea decât să fie destinsă și fericită în casa mea și să încerce să și-o facă a ei. Nu așteptam nimic altceva de la ea.

Așa am și trăit. Ne-am împrietenit. La cataramă. Asta a fost tot. Și totuși, a fost foarte mult. Râdeam împreună și hotăram ba una, ba alta prin casă – mă ajuta să mă gândesc mai mult la servitori, să nu le mai vorbesc de sus. Avea bun-gust și a izbutit să renoveze camerele la un preț mult mai mic decât cel scontat. Faptul că o vedeam înseninându-se când intram în casă sau că mă trezeam că se sprijină de mine când vorbeam despre cine știe ce problemă domestică m-a făcut să mă simt mult mai bine decât pot să explic. Fusesem fericit, îndeajuns de fericit, dar iată că acum mă surprindeam adeseori îngânând o rugăciune care suna pur și simplu așa: *E aici, e încă aici*. Era ca și cum un râu năvalnic și-ar fi croit făgaș prin casa mea, în care pătrundea acum miros de apă proaspătă, alături de conștientizarea a ceva generos, firesc și răpitor, care se mișca mereu în apropiere.

Într-o seară, la cină, în fața unui grup de prieteni, m-a acoperit cu laude – a spus că eram un om bun: grijuliu, inteligent, cumsecade.

Când ni s-au întâlnit privirile, mi-am dat seama că exact asta simțise.

A doua zi, mi-a lăsat un bilet pe birou. Cu toate că sfoșenia o împiedica să-și exprime acest sentiment prin vorbă sau faptă, scria în bilet, bunătaea pe care i-o arătasem avusese un rezultat cu totul dezirabil: era fericită, ba chiar în largul ei, în casa *noastră* și voia, așa cum singură a spus, să „lărgească frontierele fericirii noastre împreună în acel fel intim care îmi este deocamdată străin“. Mi-a cerut să o călăuzesc și aici așa cum o făcusem „în atâtea alte privințe ale vieții adulte“.

Am citit biletul, m-am dus să iau masa de seară și am găsit-o radiind de-a binelea. Am schimbat priviri sincere chiar acolo, de față cu servitorii, încântați de acest lucru pe care izbutiserăm cumva să ni-l construim cu niște materiale atât de puțin promițătoare.

În noaptea aceea, în patul ei, am avut grijă să nu fiu altfel decât până atunci: blând, respectuos, deferent. N-am făcut mare lucru – ne-am sărutat, ne-am ținut în brațe –, dar închipuie-ți,

te rog, bogăția acestui răsfăț pe nepusă masă. Am simțit amândoi valul iscat de poftele trupești (da, bineînțeles), întărit însă de afecțiunea treptată și solidă pe care o plămădiserăm: o legătură vrednică de încredere, durabilă și autentică. Nu eram un bărbat nelumit, ba chiar fusesem năvălaș în tinerețe; petrecusem destul timp (mi-e rușine să spun) pe Marble Alley, la Band-box, în îngrozitorul Bârlog al Lupului; mai fusesem în-surat o dată, și încă așa cum trebuie – numai că intensitatea acestui sentiment mi-era cu totul nouă.

Am subînțeles amândoi că, în noaptea următoare, urma să explorăm mai departe acest „nou continent“, iar de dimineață m-am dus la mine la tipografie, luptându-mă cu pornirea aproape cu neputință de stăpânit de-a rămâne acasă.

Și tocmai ziua aceea a fost – vai! – ziua pățaniei cu grinda.

Da, da, ce ghinion cumplit!

O grindă a căzut din tavan și m-a lovit taman *aici*, pe când stăteam la birou. Așa că planul nostru a trebuit amânat, până când aveam să mă refac. Urmând sfatul medicului personal, m-am vârat într-un –

S-a gândit el că un bolnăvelnic era – ar fi fost –

hans vollman

Eficient.

roger bevins iii

Da, eficient. Mulțumesc, prietene.

hans vollman

Oricând, cu plăcere.

roger bevins iii

Iată-mă întins în bolnăvelnic și simțindu-mă caraghios acolo, în salon, tocmai în salonul prin care trecuserăm împreună mai devreme (voioși, cu un aer vinovat și ținându-ne de mână) în drum spre dormitorul ei. Pe urmă medicul s-a întors, iar ajutoarele lui mi-au cărat bolnăvelnicul și l-au suit la el în trăsură,

moment în care mi-am dat seama că planul nostru trebuia amânat pe termen nedefinit. Ce supărare! Când oare aveam să mă bucur de plăcerile depline ale patului conjugal? Când aveam s-o văd goală? Când avea să se întoarcă spre mine în starea aceea specială, cu gura lacomă și roșie în obraji? Când avea părul ei, despletit într-un gest destrăbălat, să ne înfășoare în cele din urmă?

Ei bine, se părea că trebuia să așteptăm până când îmi reveleam de tot.

O întorsătură realmente supărătoare.

hans vollman

Și totuși, din asta se pot naște o sumedenie de lucruri.

roger bevins iii

Întocmai.

Cu toate că atunci nu mă gândeam la asta. Atunci, întins în trăsură și încă nelegat, am descoperit că puteam să ies pentru scurtă vreme din bolnăvelnic, țâșnind afară și iscând mici furtuni de praf, și chiar am spart o vază, o vază aflată pe verandă. Dar soția mea și medicul acela, care sporovăiau de zor despre rana mea, n-au observat. N-am putut să suport. Așa că m-au apucat pandaliile, recunosc, și i-am făcut pe câini s-o ia la goană cu lătrături scurte, după ce-am trecut printre ei și l-am făcut pe fiecare să se viseze urs. Pe vremea aia eram în stare s-o fac! Ce vremuri! Acum sunt la fel de puțin capabil să fac un câine să se viseze urs cum sunt să-l scot la cină pe tânărul nostru prieten tăcut aici de față!

(Chiar pare tânăr, nu-i așa, domnule Bevins? După cum arată? După cum se ține?)

În orice caz, m-am întors în bolnăvelnic, plângând în felul ăla al nostru – ați apucat să-l cunoașteți pe conașul ăsta? Când suntem nou-veniți aici în curtea spitalului, tinere domn, și simțim că ne umflă plânsul, lucrul care ni se întâmplă e că devenim nițel mai țepeni, simțim ceva un pic cam toxic pe la articulații, iar lucrurile pe care le ținem înăuntru fac ex-

plozie. Uneori putem chiar să ne căcăm puțin pe noi, dacă de-abia am venit. Iar eu taman asta am făcut în trăsură în ziua aia: m-am căcat un pic pe mine în bolnăvelnic, după ce tocmai ajunsesem și de-abia îmi trecuseră pandaliile, și care a fost rezultatul? Am ținut căcatul lângă mine tot timpul ăsta, iar la drept vorbind – sper că nu ți se pare ceva grosolan, co-nașule, și nici respingător, după cum sper că n-o să ne strice prietenia abia înmugurită – căcatul e tot acolo și-n ziua de azi, jos în bolnăvelnic, chit că între timp s-a uscat destul de bine!

Dumnezeule mare, ești un copil?

E copil, nu?

hans vollman

Așa cred. Acum, că o spui.

Uite-l că se apropie.

A crescut aproape cât trebuia.

roger bevins iii

Scuzele mele. Dumnezeule mare și bun. Să fii vârat într-un bolnăvelnic cât timp încă ești copil – și să trebuiască să ascuți un om mare care-ți vorbește cu lux de amănunte despre prezența unui căcat la el în bolnăvelnic – nu prea e, hm, modul ideal în care să-ți faci intrarea într-o nouă, hm –

Un băiat. Un flăcăiandru și atât. O, Doamne.

Mii și mii de scuze.

hans vollman

II.

— Știi, mi-a spus doamna Lincoln, lumea se așteaptă ca Președintele să dea o serie de dineuri de stat în fiecare iarnă, iar dineurile astea sunt foarte costisitoare. Dacă o să dau trei recepții mari, o să putem șterge dineurile de stat din program. Iar dacă o să pot să-l fac și pe domnul Lincoln să privească lucrurile la fel, o să pun ideea în practică fără să dau greș.

— Bănuiesc că ai dreptate, a zis Președintele. Îți susțiii bine punctul de vedere. Cred că o să trebuiască să luăm o hotărâre cu privire la recepții.

S-a luat o decizie și s-au făcut cele convenite pentru prima recepție.

Din „În culise sau Treizeci de ani sclav și patru ani la Casa Albă“ de Elizabeth Keckley.

Aboliționiștii au criticat veselie de la Casa Albă și mulți au refuzat să participe. Se spune chiar că Ben Wade și-a formulat regretele cu asprime: „Oare Președintele și doamna Lincoln își dau seama că se duce un război civil? Dacă ei nu-și dau, domnul și doamna Wade își dau, și din această pricină refuză să ia parte la festin și la dans.“

Din „Deșteptare la Washington, 1860–1865“ de Margaret Leech.

Tad și Willie, copiii, primeau în permanență cadouri. Willie s-a arătat atât de vrăjnit de un ponei, că a ținut morțiș să-l încalce în fiecare zi. Vremea era schimbătoare, iar statul afară a avut ca rezultat o răceală parșivă, care s-a lăsat cu febră.

Keckley, op. cit.

Willie ardea de febră în noaptea de 5, pe când mama lui se îmbrăca pentru petrecere. Respira greu și chinuit. Ea și-a dat seama că făcuse aprindere de plămâni și a cuprins-o groaza.

Din „Douăzeci de zile“ de Dorothy Meserve
Kunhardt și Philip B. Kunhardt Jr.

III.

Petrecerea [soșilor Lincoln] a fost criticată violent, dar toți oamenii importanți luaseră parte la ea.

Leech, op. cit.

Din cauza înghesuiei, nu se vedea la doi pași în față; te mișcai năucit printr-un veritabil bazar de miresme, colónii, parfumuri, evantaie, meșe, pălării, chipuri care se strâmbau și guri deschise în chiote neașteptate, despre care era greu să spui dacă erau de bucurie sau de groază.

Din „Le-am văzut pe toate: memorii dintr-un timp cumplit“ de dna Margaret Garrett.

Flori exotice din sera prezidențială stăteau în vase așezate din loc în loc, la distanță de câțiva pași.

Kunhardt și Kunhardt, op. cit.

Corpul diplomatic alcătua un grup strălucitor – lordul Lyons, domnul Mercier, domnul Stoeckl, domnul von Limburg, Señor Tassara, contele Piper, cavalerul Bertinatti și ceilalți.

Leech, op. cit.

Candelabre multietajate iluminau Camera Orientului, deasupra covoarelor vernil.

Din „Ascensiunea spre măreție“
de David von Drehle.

O sporovăială în mai multe limbi răsună în Salonul Albastru, unde generalul McDowell, conversând într-o franceză perfectă, era înconjurat cu toată atenția de europeni.

Leech, op. cit.

Păreau reprezentate fiecare națiune, rasă, rang, vârstă, înălțime, lățime, ton al vocii, frizură, ținută și mireasmă: un curcubeu trezit la viață și dând glas cu o sumedenie de accente.

Garrett, op. cit.

Erau de față membri ai Cabinetului, senatori, membri ai Camerei Reprezentanților, cetățeni distinși și femei frumoase din aproape fiecare stat. Puțini ofițeri de armată dintre cei prezenți aveau un grad mai mic decât cel de comandant de divizie. Veniseră prinții francezi și prințul Felix Salm-Salm, un aristocrat și ofițer de cavalerie prusac care se afla în serviciul generalului Blenker...

Leech, op. cit.

...cutezătorul german Salum-Salum; frații Whitney (gemeni și imposibil de deosebit altcumva decât după tresele de căpitan ale unuia, și de locotenent ale celuilalt); ambasadorul Thorn-Tooley; domnul & doamna Fessenden; romanciera E.D.E.N. Southworth; George Francis Train și frumoasa lui soție („la jumate ca vârstă, de două ori ca înălțime“, după o vorbă de duh auzită des pe atunci).

Garrett, op. cit.

Aproape pierduți în mijlocul unui uriaș aranjament floral stăteau ciopor mai mulți bărbați în vârstă prinși într-o discuție aprinsă, cu capetele înclinate unul spre altul. Erau Abernathy, Seville și Kord, care aveau să moară cu toții în mai puțin de un an. Surorile Casten, îngrozitor de înalte și de palide, stăteau în apropierea lor, un pic în spate, ca niște antere de alabastru în căutarea luminii, străduindu-se să tragă cu urechea la ce se vorbea.

Din „Citadela uniunii: amintiri și impresii“
de Jo Brunt.